

Uzņēmējdarbība prasa apdomību un liek riskēt

SARMĪTE FELDMANE

Agroresursu un ekonomikas institūta (AREI) Priekšu pētniecības centrā norisinājās Cēsu novada biznesa forums. Par attīstības tendencēm un perspektīvām vietējos un eksporta tirgos, lauksaimniecības produkcijas realizāciju, kā arī risinājumiem un ieteikumiem noturības stiprināšanā runāja pārtikas un dzīvnieku ražotāji, zinātnieki un lauksaimnieki.

AREI direktore Ineta Stabulniece pastāstīja par institūta darbību. AREI ir valsts institūcija, bet valsts budžets sedz apmēram desmit procentus no nepieciešamā, pārējo naudu nopelna, iesaistoties zinātniskos projektos un ar saimniecisko darbību, audzējot sēklas materiālu un to pārdojot. AREI uztur 43 aizsargājamās laukaugu šķirnes, par tām institūts saņem atlīdzību.

"Latvijā ievēd aizvien jaunas laukaugu šķirnes, mūsu zinātniekiem tas ir izaicinājums – radīt savas ar minimāliem līdzekļiem. Korporācijas šķirnes radīšanai iegulda pusotra, divus miljonus eiro. Latvijā selekcionāri to paveic par 150 līdz 200 tūkstošiem eiro. Strādājam ar gana vecām metodēm, minimāliem līdzekļiem, bet mūsu šķirnes ir novērtētas ne tikai Latvijā, sadarbojamies ar Igauniju, Zviedriju, ir interese somiem, poļiem," sacīja AREI direktore.

"Pārtika nav tikai tas, kas ir uz galda. Tā ir viss no lauka līdz gatavam produktam," atgādināja

Pārtikas bioekonomikas klastera biedrības valdes locekle Arta Kronberga. Savulaik Vidzemes plānošanas reģions rosināja uzņēmējiem vairāk sadarboties ar zinātniekiem. "Tas bija un aizvien ir aktuāli, jo bieži vien zinātnieki, uzņēmēji un ierēdņi runā katrs savā valodā. Svarīgi ir saprasties," teica A.Kronberga.

"Mūsu mērķis ir sekmēt drošas pārtikas ražošanu, pārstrādi un patēriņu. Uzņēmumi, piesaistot zinātniekus, attīstītos, to kapacitāte palielinātos, tie spētu ražot kvalitatīvu pārtiku un iziet starptautiskos tirgos, attīstītu inovācijas. Zinātnieki ne tikai kaut ko pēta, bet mērķtiecīgi pēta to, kas uzņēmējiem svarīgi," skaidroja A.Kronberga.

"Tagad ir svarīgi izstrādāt katra produkta ekoloģisko pēdu, pamatojumu, vai ir ekonomiski un ekoloģiski vērts to ražot, vai tas atšķiras un ir vērtīgāks par līdzīgiem produktiem," uzsvēra A.Kronberga.

Cēsu novadā vieni no pazīstamākajiem uzņēmumiem ir "Cēsu alus" un piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Straupe". Nozares dažādas, bet krīzes situācijās daudz līdzības.

"Tagad ir laiks, kad vajadzētu mazāk riskēt, bet tieši tagad turpinām investēt un ražot. Tāpat darījām 2008.gada krīzē, kad investējām skārdeņu līnijā, kas aizvien ir lielākā Latvijā. Toreiz, kad krīze beidzās, ieguldītais ļoti veicināja attīstību," stāstīja AS "Cēsu alus" valdes priekšsēdētāja Eva Sietiņšone.

"Esam maza ražotājs, aizņemam 1,5 procentus no Latvijas piena

tirgus, bet esam neatkarīgi, ir sava infrastruktūra, veikali," uzsvēra sabiedrības "Straupe" valdes priekšsēdētājs Imants Balodis un atgādināja, ka kooperatīva biedri ir tikai tie, kuri ražo pienu.

"Pusei no biedriem ir mazāk par desmit govīm, tādu, kam ap 200 un vairāk, ir tikai pāris. Diemžēl piena govju ganāmpulku skaits sarūk. Mūsu uzdevums iepirkt pienu un par to labi samaksāt. Visus gadus esam maksājuši par desmit, 15 procentiem vairāk nekā vidēji Latvijā. Biedriem tiek palīdzēts finansiāli. Kooperatīva izaugsme atkarīga no tā, cik smīgi pārdošim produkciju," stāstīja I.Balodis.

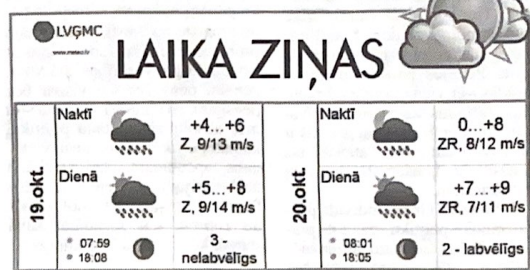
Abi uzņēmēji atzina, ka energoresursu sadārdzinājums prasa pārskatīt izmaksas, bet ražošana tāpēc neapstāsies.

SIA "Forest Fox" īpašnieks Kaspars Bokta Zaubes pusē apsaimnieko 1800 hektārus zemes, no tiem lauksaimniecības zeme -

Forumā visi uzņēmēji, zinātnieki atzina, ka katras pārmaiņas, kas notiek, ietekmē arī viņus. Tas liek meklēt jaunus risinājumus, prātīgi riskēt, domājot par nākotni.

Meibardi. Mara Majore - Līne pauda prieku, ka viss turpinās: "Sajūta ir neappraktāmi laba, saproti, ka tas, kam esi bijis klāt pie dzimšanas, ir dzīvotspējīgs un izaudzis lielāks. Toreiz sā-

un laba veļajumiem, un arī par šajā dienā pašu organizēto pasākumu, kas prasīja ne mazums pūļu, bet bija tā vērts! □



1500 ha. "Tas, ko izaudzē mūsu zemnieki, jāpārstrādā Latvijā," uzsvēra uzņēmējs un atgādināja, ka lauksaimniecībā vienmēr bijis grūtāk nopelnīt nekā citās nozarēs. Uzbūvēts bioloģisko graudu pirmsapstrādes komplekss, projekta ir pēcapstrādes komplekss, plānots ieguldīt 60 miljonus eiro.

"Lielu daļu naudas paņēmu starpnieki, uzpircēji, tirgotāji. Ja ražotāji savai produkcijai uzliek 25 procentu uzcelojumu, tad tirgotāji vēl 65 un paņēmu pelņu, tas nav normāli. Zemniekiem jākooperējas, tad varēs diktēt noteikumus," uzsvēra K.Bokta un pauda pārliecību, ka bioloģiskajai lauksaimniecībai ir nākotne, bet jāmacās izaudzēt lielākas ražas.

Kooperatīva "Jurgensburg Agro" valdes priekšsēdētājs Rimgolds Grāpis, kurš pats saimnieko Skujenē, stāstīja, ka pasaulē palielinās pieprasījums pēc bioloģiski audzētās pārtikas. "Patērētājs ir gatavs maksāt, bet ne Latvijas patērētājs. Latvija daudz eksportē, arī bioloģisko pārtiku. Ir vairāki izaicinājumi, kurus zemniekam

vienam risināt sarežģīti. Kooperējoties varam izdarīt labāk un vairāk, to rāda arī kooperatīva pieredze," uzsvēra R.Grāpis. "Jurgensburg Agro" apvieno 48 biedrus, kuri apsaimnieko vairāk nekā 14 tūkstošus hektāru bioloģiski sertificētas zemes.

R.Grāpis uzsvēra, ka kooperatīvs ir tilts starp zemnieka lauku un pircēja galdu, nodrošinot sabiedrību ar bioloģisko pārtiku. Kooperatīvs realizē zemnieku izaudzēto par izdevīgāku cenu, sadarbojoties ar uzņēmumiem Latvijā un citviet Eiropā. Kooperatīvā ir nodrošināta pārstrāde. "Palīdzam optimizēt saimniecību izmaksas, kooperatīvam uzņemoties rūpes par sēklu un citu ražošanas izejvielu iepirkšanu, kā arī nodrošinot infrastruktūru un loģistiku. Lauksaimniecībai jāklūst efektīvākai, jāievieš jaunākas metodes, citu pieredze lieti noder. Tāpat līdzdarbojamies zinātniskajos pētījumos, lai pilnveidotu bioloģiskās ražošanas metodes," stāstīja R.Grāpis un uzsvēra, ka ar kooperatīvu aizvien vairāk rēķinās. □